

La història

Tot i ser documentat ja al final del s. X, del castell no es conserva cap resta anterior al s. XII. Defensava el territori corresponent a l'actual terme de Súria. Durant segles ha estat transformat reiteradament adaptant-lo als diversos usos que se n'han fet. Era sota domini comtal i formava part del dot de la comtessa Ermessenda, la qual el 1023 l'empenyorà al seu fill Berenguer Ramon I, juntament amb altres castells. El domini feudal era a mans dels Cardona, els quals el subinfeudaren a altres famílies, tot i que la castlania era a mans de la família Súria. Al s. XIV passà als vescomtes de Cardona, els quals volien també tota la jurisdicció del castell, cosa que aconseguiren el 1376, després d'anys d'oposició de la ciutat de Manresa. En endavant, el castell i la seva jurisdicció seguiren la sort del vescomtat de Cardona.

Nostra Senyora del Roser, església situada als peus del castell, tenia la funció de parroquial del terme, la qual manté però en un altre edifici, al nou nucli de població. Apareix esmentada en una llista de parròquies el 1154, amb el nom de Sorisa. Al principi del s. XIII hi ha documentada una donació per a unes obres, cosa que fa pensar que el temple originari fou reedificat. Va ser profanada el 1936 i el culte es traslladà al nou edifici. Restaurada, el 1954 s'hi restablí el culte.

L'edifici

De l'obra romànica del castell només es conserva la torre. Aquest element es pot veure únicament des de l'interior de la fortalesa, que té forma de gran casalot i ha inclòs dins els paraments la torre romànica, que es pot datar, amb força probabilitat, com una refecció del s. XIII.

La torre té forma prismàtica, i consta de dues estances i un terrat. Encara que la planta és lleugeríssimament trapezial, a simple vista es veu quadrada. Sense comptar els fonaments, que són visibles en tres de les seves cares, l'alçada arriba fins als 13,3 m.

Una volta de pedra, feta amb lloses disposades a plec de llibre i recolzada als murs est i oest, separa les dues estances. El segon nivell es cobria, probablement amb un empostissat. Una obertura al mig de la volta comunicava les dues estances.

La porta s'obre a l'altura del pis superior, a la banda est. És un forat rectangular, producte, però, de les restauracions. A la part baixa d'aquesta obertura hi ha uns graons que, amb altres pedres potser ja existien en l'obra romànica.

Al mur de tramuntana es pot observar una alta socolada que desapareix a la meitat del mur oest. Aquesta socolada, probablement era present a les quatre cares, però es va suprimir quan es van refer les parts baixes dels murs est i sud.

La torre es va aixecar amb carreus de mida mitjana de diferents mides, però amb predomini de les formes allargades. Han estat escantonats a cops de martell i s'han disposat en filades horitzontals. A l'espai entre les dues parets que delimiten el gruix dels murs hi ha pedres i terra, sense que s'hagin trobat restes de calç. Les obres de restauració del castell, acabades a l'agost del 1983 van ser molt encertades. Les parets enderrocades es van refer amb un aparell diferent per tal d'evitar confusions.

Croquis del castell

del segon pis s'obre una finestra geminada que consta de dos arquets de mig punt adovellats i una columna amb capitell en forma de mènsula. Aquest esquema es repeteix al tercer pis, però les finestres són més grans. L'obra romànica queda separada de la moderna per una cornisa.

L'aparell romànic de l'absis i del campanar és de carreus ben tallats i polits, disposats en filades ordenades i a trencajunts.

Nota: escrit extret íntegrament del volum Anoia de les guies de la Catalunya Romànica d'Editorial Pòrtic, gener de 2002

Jordi Gironès Vilardebò
abril de 2008

L'església

De l'obra romànica, erigida al s. XII, només es conserven una petita part de la nau, l'absis i el campanar, encara que modificats per sobrealçaments.

L'absis és semicircular i va ser sobrealçecat per tal de fortificar-lo. Les dues etapes constructives són molt evidents per l'aparell i per la qualitat de l'edificació. Al centre s'hi obre una finestra, amb una obertura àmplia que acull un reixat. Originàriament devia ser de doble esqueixada. A la part sud de l'absis hi ha una altra finestra romànica, ara paredada, que consta de dos blocs de pedra, a manera de muntants, coronats per un bloc monolític en forma d'arc de mig punt. Aquest arc ha estat decorat amb motius geomètrics i ressalts a manera d'arquivoltes.

El campanar de torre consta d'una socolada i tres pisos, mancats d'ornamentació i només indicats per les finestres. La socolada té un petit finestral. Al primer pis hi ha quatre finestres senzilles, una a cada cara, d'arcs de mig punt adovellats. A cadascuna de les cares

